

นวัตกรรมการมีส่วนร่วมและปัจจัยการมีส่วนร่วมของประชาชนในเขตองค์การปกครองส่วนตำบล
Innovative Participation and Factors of Public Participation in Subdistrict Administrative Organization

***สิตีสารอ บินหามะ และสรัญณี อุเสินยาง**

***Sitisarah Binhamad and Saranee U-senyang**

หลักสูตรการจัดการมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยนราธิวาสราชนครินทร์

Master of Management Program, Princess of Naradhiwas University

*Corresponding author E-mail: sitisarah2512@gmail.com; ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-1717-2955>

Received 08/02/2022

Revise 11/02/2022

Accepted 11/02/2022

บทคัดย่อ

บทความวิชาการนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อนำเสนอนวัตกรรมการมีส่วนร่วมและปัจจัยการมีส่วนร่วมของประชาชนในเขตการปกครองส่วนตำบล องค์การบริหารส่วนตำบลเป็นองค์กรที่อยู่ใกล้ประชาชนมากที่สุด ทำให้ประชาชนรู้สึกเป็นเจ้าของท้องถิ่น เนื่องจากประชาชนได้มีส่วนร่วมทางการเมืองการปกครอง เช่น การเลือกผู้บริหารองค์กรด้วยตนเองจากการเลือกตั้ง การได้รับการช่วยเหลือจากองค์การบริหาร ส่วนตำบลของตน อย่างไรก็ตาม ในหลายพื้นที่เขตการปกครองส่วนตำบล ประชาชนยังขาดการตระหนัก ถึงความสำคัญ ประโยชน์ของการมีส่วนร่วมและยังมีหลาย ๆ ปัจจัยที่เป็นอุปสรรคของการมีส่วนร่วม จากการวิเคราะห์เอกสารทางวิชาการ พบว่า ปัจจัยการมีส่วนร่วมของประชาชนในเขตองค์การปกครองส่วนตำบล ได้แก่ (1) ปัจจัยด้านบุคคล ประกอบด้วย ด้านปัจจัยส่วนบุคคลที่แตกต่างกัน มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมในการปกครองส่วนท้องถิ่นที่แตกต่างกัน ไม่ว่าจะเป็นด้านอายุ การศึกษา และรายได้ ด้านความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการมีส่วนร่วม การมีส่วนร่วมของประชาชนจะเกิดขึ้นได้เมื่อประชาชนมีความตระหนักทางการเมือง การปกครอง (2) ปัจจัยด้านชุมชน ซึ่งประกอบด้วย ด้านการรับรู้ข่าวสาร ข่าวสารเป็นการแจ้งให้ประชาชนได้รับรู้การทำงานขององค์การบริหารส่วนท้องถิ่นหรือตำบล ด้านความรู้สึกเป็นเจ้าของ การมีความรัก ความหวงแหนในท้องถิ่น การร่วมอนุรักษ์และพัฒนาชุมชน (3) ปัจจัยด้านองค์กร ประกอบด้วย ด้านความโปร่งใส องค์การบริหารส่วนตำบลต้องปฏิบัติหน้าที่ด้วยความซื่อสัตย์ สุจริตและตรงไปตรงมา ด้านภาวะผู้นำขององค์การบริหารส่วนตำบล มีผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการปกครององค์การบริหารส่วนตำบล

คำสำคัญ: การมีส่วนร่วมของประชาชน, ปัจจัยการมีส่วนร่วม, การปกครองส่วนตำบล

Abstract

The objects of this article are to present the participation and the factor affecting people's participation in local government. Sub-district Administrative Organization is the closest to the people which will make them feel secure to participate in the political activities, for example, choosing the head of the Sub-district Administrative Organization by the election, receiving assistance from Sub-district Administrative Organization. However, in many sub-districts, people are still not aware of the importance and benefits of participation. The analysis of academic articles found that the factors were (1) Personal factors, different personal factors affect participation in local governments whether in terms of age, education, and income. Knowledge about People's participation, public participation can occur when people are aware of politics and governance. (2) Community factors which consist of Informing, the news is to inform people about the work of the local administrative organization or sub-district. The sense of belonging, love the local community, conserving and developing the community. (3) Organizational factors, consist of Integrity, Subdistrict Administrative Organizations must perform their duties with integrity honesty, and straightforward. The leadership of the Subdistrict Administrative Organization affects people's participation in sub-district administration.

Keywords: People's Participation, Public Participation Factors, Subdistrict Administrative Organizations

บทนำ

การปกครองท้องถิ่นของประเทศไทยในปัจจุบัน ดำเนินตามพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการแผ่นดินพ.ศ.2550 เป็นกฎหมายฉบับหนึ่งที่แสดงถึงความพยายามในการกระจายอำนาจการปกครองไปสู่ประชาชนให้มากขึ้น ซึ่งการปกครองส่วนท้องถิ่นมีอำนาจในการปกครองตนเอง (ดาวนภา เกตุทอง, 2563) การปกครองท้องถิ่นเป็นการกระจายอำนาจที่รัฐบาลของประเทศต้องจัดให้มี โดยมีเป้าหมายให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นได้ทำการฝึกฝนให้พลเมืองได้มีความรู้ ความเข้าใจในกลไกและกระบวนการทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตยอย่างแท้จริงและเพื่อให้สามารถแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นในท้องถิ่นและสามารถตอบสนองต่อความต้องการพื้นฐานของคนในท้องถิ่นได้อย่างมีประสิทธิภาพสูงสุด (ประหยัด หงษ์ทองคำ, 2546; ณ์ศุภมลกานต์ ไชยวิมลศิริ, คงฤทธิ์ แข็งแรง, และสุนทร ธนศิลป์พิชิต, 2561) เห็นได้ว่าการปกครอง ตามระบอบประชาธิปไตยจำเป็นต้องได้รับข้อมูล การร่วมมือ และการมีส่วนร่วมจากภาคประชาชน ซึ่งเป็นสิ่งสำคัญอย่างยิ่งในการการบริหารการปกครองส่วนท้องถิ่น

การมีส่วนร่วมของประชาชนถือเป็นหลักสากลที่ได้รับการยอมรับในการปกครองในระบอบประชาธิปไตย ซึ่งเป็นองค์ประกอบที่สำคัญอย่างยิ่ง ในการขับเคลื่อนหรือสนับสนุนแผนพัฒนาเขตการปกครองและวิเคราะห์สภาพปัญหาตามความต้องการของประชาชน อับราฮัม ลินคอล์น (Abraham Lincoln) ประธานาธิบดีคนที่ 16 ของสหรัฐอเมริกา ได้นิยามการเมืองการปกครองในระบอบประชาธิปไตยว่า “ประชาธิปไตยเป็นการปกครองของประชาชน โดยประชาชน เพื่อประชาชน” (อภิญา ฉัตรช่อฟ้า, 2563) ซึ่งสอดคล้องกับรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยที่กล่าวไว้ว่า รัฐต้องกระจายอำนาจให้ท้องถิ่นในการพัฒนาเศรษฐกิจด้วยตนเอง โดยคำนึงถึงประชาชนเป็นหลักและให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการตัดสินใจในการดำเนินการขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (สิทธิธรรมาธิ วารุณสหรัชณ, 2559) เพื่อให้การปฏิบัติงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเป็นไปอย่างโปร่งใสและเกิดประโยชน์สูงสุดแก่ประชาชน ซึ่งในประเทศไทยที่มีการเมืองการปกครองระบอบประชาธิปไตยที่สมบูรณ์ได้ยอมรับกันทั่วไปว่า การมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชน เป็นองค์ประกอบสำคัญอย่างยิ่งในระบอบประชาธิปไตย อย่างไรก็ตามในหลายพื้นที่ของประเทศไทยประชาชน ยังขาดการตระหนักถึงความสำคัญของการมีส่วนร่วมในทางการเมือง (อภิญา ฉัตรช่อฟ้า, 2563) และเป็นผลให้เขตการปกครองนั้นไม่มีความเจริญก้าวหน้า หากประชาชนมีความรู้ความเข้าใจในกระบวนการมีส่วนร่วมทางการเมือง พร้อมทั้งตื่นตัวและเข้ามามีส่วนร่วมทางการเมืองมากขึ้นก็จะส่งผลต่อการพัฒนาระบอบประชาธิปไตย และทั้งยังลดปัญหาการทุจริตคอร์รัปชันของเจ้าหน้าที่ในองค์การบริหารการปกครอง

โครงการการพัฒนาตำบลทุกโครงการมีเป้าหมายหลัก คือเพื่อให้ประชาชนได้มีการเป็นอยู่ที่ดี มีอาชีพและรายได้สูงขึ้น รวมถึงต้องการให้มีการแลกเปลี่ยนในด้านอื่น ๆ ให้ดีขึ้นกว่าเดิม ดังนั้น หากประชาชนในตำบลซึ่งเป็นประชากรเป้าหมายของโครงการพัฒนาตำบลได้ให้ความร่วมมือ และสนับสนุนต่อโครงการเหล่านั้นย่อมมีโอกาสที่จะบรรลุตามวัตถุประสงค์ได้ง่าย เนื่องจากประชาชนอาศัยอยู่ในพื้นที่นั้น มาอย่างต่อเนื่อง เป็นผู้รู้ถึงสภาพปัญหาและความต้องการต่าง ๆ ของชุมชนตนเป็นอย่างดี ดังนั้นหากประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการตัดสินใจในขั้นตอนของการดำเนินการพัฒนาจึงเป็นสิ่งที่ดี เพื่อจะได้สร้างความรู้สึกร่วมเป็นเจ้าของและการแก้ปัญหาชุมชนได้อย่างตรงจุดและความต้องการ และเป็นที่ยอมรับกันอย่างกว้างขวาง แนวคิดของการพัฒนาชุมชนในลักษณะที่จะใช้ในรูปแบบเดียวกันทั่วประเทศเป็นสิ่งเป็นไปได้ในทางปฏิบัติ เพราะปัญหาและความต้องการ ตลอดจนสภาพทางภูมิศาสตร์ สังคมและวัฒนธรรมของแต่ละพื้นที่มีความแตกต่างกัน เพราะฉะนั้นการมีส่วนร่วมของประชาชนจึงเป็นสิ่งสำคัญอย่างยิ่งต่อการบริหารงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (ฉัตรธมลภานต์ ไชยวิมลสิริ และคณะ, 2561) ทั้งนี้เพื่อแสดงถึงความสำคัญของการมีส่วนร่วมของประชาชน รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยพุทธศักราช 2550 บัญญัติบทบัญญัติเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของประชาชน ในมาตรา 66 ไว้ว่าบุคคลซึ่งรวมกันเป็นชุมชนท้องถิ่นหรือชุมชนท้องถิ่นดั้งเดิมย่อมมีสิทธิอนุรักษ์หรือฟื้นฟูจารีตประเพณีภูมิปัญญาท้องถิ่นศิลปวัฒนธรรมอันดี ของท้องถิ่นและของชาติ และมีส่วนร่วมในการจัดการ การบำรุงรักษาและการใช้ประโยชน์จากทรัพยากรธรรมชาติ สิ่งแวดล้อม และอีกเช่นกันในมาตราที่ 67

ได้ระบุว่า สิทธิของบุคคลที่จะมีส่วนร่วมกับรัฐและชุมชนในการอนุรักษ์และการได้ประโยชน์จากทรัพยากรธรรมชาติและหลากหลายทางชีวภาพและในการคุ้มครองส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อม เพื่อให้ดำรงชีพอยู่ได้อย่างปกติและต่อเนื่องในสิ่งแวดล้อม ที่จะไม่ก่อให้เกิดอันตรายต่อสุขภาพอนามัย สวัสดิภาพ หรือคุณภาพชีวิตของตน ย่อมได้รับความคุ้มครองตามความเหมาะสม (อรรถัย ก๊กผล, 2552) การดำเนินโครงการที่อาจก่อให้เกิดผลกระทบต่อชุมชนท้องถิ่นทั้งด้านคุณภาพสิ่งแวดล้อม สุขภาพ และความเป็นอยู่ของชุมชน ไม่สามารถดำเนินการได้ ยกเว้นแต่โครงการนั้น ๆ ได้รับการศึกษาและประเมินผลกระทบต่อคุณภาพสิ่งแวดล้อมและสุขภาพของประชาชนในชุมชน และได้จัดให้มีกระบวนการรับฟังความคิดเห็นของประชาชนและผู้มีส่วนได้ส่วนเสียก่อน หากไม่เช่นนั้นประชาชนมีสิทธิที่จะฟ้องหน่วยงานราชการ หน่วยงานของรัฐ หรือองค์กรอื่น ๆ ของรัฐที่เป็นนิติบุคคล (อรรถัย ก๊กผล, 2552)

การมีส่วนร่วมของประชาชนเป็นกระบวนการที่เกิดจากการรวมตัวกันของประชาชนกันเอง จึงมีความเกี่ยวข้องอย่างมากในการสร้างความโปร่งใสในกระบวนการสร้างต่าง ๆ และนโยบายโดยรัฐ (สุธิดา พัฒนศรี วิเชียร, 2562) ดังนั้นการมีส่วนร่วมของประชาชนสำคัญอย่างยิ่งในการขับเคลื่อนพื้นที่ ส่วนตำบลให้ก้าวไปข้างหน้า และลดการเอาเปรียบและการทุจริตของเจ้าหน้าที่องค์กร อย่างไรก็ตามการมีส่วนร่วมของประชาชนในระบอบประชาธิปไตยจะเกิดขึ้นได้เมื่อประชาชนมีความตระหนักรู้ทางการเมือง การปกครองและการตื่นตัวทางการเมืองเสียก่อน ซึ่งปัญหาและอุปสรรคต่อการมีส่วนร่วมของประชาชน ดังนี้ (ถวิลวดี บุรีกุล, 2552 ; อภิญญา ฉัตรช่อฟ้า, 2563) เจ้าหน้าที่ภาครัฐและประชาชนขาดความรู้เกี่ยวกับแนวคิดและความสำคัญของการมีส่วนร่วมของประชาชน โครงสร้างกฎหมายและกระบวนการนโยบายไม่เอื้อต่อการมีส่วนร่วมอย่างเพียงพอ การขาดแคลนผู้มีทักษะในการใช้เครื่องมือการสร้างกระบวนการมีส่วนร่วมของประชาชน ปัญหาเรื่องวัฒนธรรมการเมืองและความพร้อมของประชาชน ปัญหาเรื่องความพร้อมของภาครัฐ ไม่มีตัวชี้วัดที่ชัดเจนในเรื่องการมีส่วนร่วมของประชาชน หรือหน่วยงานของภาครัฐไม่เปิดโอกาสให้เข้ามามีส่วนร่วมมากนักเพียงใด ซึ่งปัญหาและอุปสรรคที่กล่าวมานี้ยังสอดคล้องกับ ทินทวิชการ เจิมศักดิ์ ปิ่นทอง ได้แสดงทัศนะ (สิทธิธรรมากร วารุณสหรัชกาน, 2559) ว่าปัญหาการมีส่วนร่วมของประชาชนเกิดจาก นโยบายในระบบองค์การบริหารมักมาจากเบื้องบน (Top-Down Policy) เจ้าหน้าที่ระดับต่าง ๆ ขาดการประสานงาน และรับปฏิบัติเฉพาะนโยบายหลักของหน่วยงาน มีความสัมพันธ์แบบผู้ใหญ่น้อย มักเชื่อว่าตัวเองมีฐานะสูงกว่าประชาชน

นอกเหนือจากนี้การศึกษางานวิจัยของ วารุณ มาลาแวจันท์ และวารุณ เทพสัมฤทธิ์พร (2559) พบว่า ปัญหาอุปสรรคต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบล คือ (1) ประชาชนไม่ทราบข้อมูล ข่าวสารและการประชาสัมพันธ์ให้เข้ามามีส่วนร่วมไม่ทั่วถึง และ (2) องค์การบริหารส่วนตำบลไม่เปิดโอกาสให้ประชาชนเข้าร่วม หรือประชาชนเข้าร่วมน้อย มีเฉพาะกลุ่ม

อย่างไรก็ตามจากการศึกษาบทความของ อภิญญา ฉัตรช่อฟ้า (2563) และ อรรถัย ก๊กผล (2552) สามารถกล่าวได้ว่า ประโยชน์ของการมีส่วนร่วมของประชาชนนั้นมีหลากหลายประการ การมีส่วนร่วมเป็นการ

กระทำที่มีผลต่อการได้มาซึ่งอำนาจการปกครอง รวมทั้งมีผลต่อนโยบายและการปฏิบัติตามนโยบาย ของ ภาครัฐและการมีส่วนร่วมของประชาชนก็ให้ผลประโยชน์แก่ประชาชนเช่นกัน ดังนี้ (1) ได้รับคุณภาพชีวิต ที่ดีขึ้น เนื่องจากกระบวนการปรึกษาหารือกับสาธารณชน จะช่วยสร้างความกระจ่างให้กับวัตถุประสงค์และ ความต้องการ จะช่วยให้ได้ข้อมูล และยังช่วยให้เกิดทางเลือกใหม่ ทำให้การตัดสินใจดำเนินโครงการหนึ่ง ได้อย่างรอบคอบและได้รับการยอมรับมากขึ้น โดยเฉพาะการตัดสินใจที่กระทบกับประชาชนโดยตรง (2) เพิ่มต้นทุนและการสูญเสียเวลา แน่แน่นอนว่ากระบวนการมีส่วนร่วมของประชาชนมีค่าใช้จ่ายและใช้ ระยะเวลา แต่เมื่อประชาชนมีส่วนร่วม ยอมรับ การนำโครงการไปสู่การปฏิบัติจะรวดเร็วขึ้น โครงการที่องค์กร เร่งตัดสินใจหรือปกปิด อาจนำมาซึ่งการต่อต้านหรือการฟ้องร้องจากประชาชน บางโครงการก่อสร้างไม่เสร็จ และประชาชนไม่ยอมให้เข้าดำเนินการกลายเป็นตึกร้าง ซึ่งเป็นเรื่องน่าเสียดาย งบประมาณดังกล่าวสามารถ นำไปสร้างประโยชน์ได้มากมาย ที่ตรงกับปัญหาและความต้องการของประชาชน (3) ลดความขัดแย้งที่เกิดขึ้น ระหว่างภาครัฐและประชาชน การมีส่วนร่วมของประชาชนจะสร้างข้อตกลงและข้อผูกพันอย่างมั่นคงในระยะ ยาวระหว่างกลุ่มที่มีความแตกต่างกัน ช่วยสร้างความเข้าใจระหว่างกลุ่มต่างๆ ลดข้อโต้แย้งทางการเมืองและ ช่วยให้เกิดความชอบธรรมต่อการตัดสินใจของรัฐบาล (4) ความรู้สึกเป็นเจ้าของ การมีส่วนร่วมของประชาชน เมื่อประสบความสำเร็จ จะทำให้ประชาชนเกิดความรู้สึกเป็นเจ้าของและความกระตือรือร้นในการช่วยให้ เกิดผลในทางปฏิบัติ และ (5) ช่วยพัฒนาให้ประชาชนสนใจประเด็นสาธารณะมากขึ้น การมีส่วนร่วมเป็นการ เพิ่มทุนทางสังคม และช่วยเสริมสร้างให้ประชาชนเป็นพลเมืองที่กระตือรือร้นสอดคล้องกับการปกครอง ตามหลักประชาธิปไตย

จะเห็นได้ว่า การมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารภาครัฐจะก่อให้เกิดประโยชน์ขึ้นทั้งแก่ตัว ประชาชนเองและประโยชน์ที่เกิดขึ้นกับภาครัฐด้วย ยิ่งไปกว่านั้นยังเป็นเครื่องแสดงว่าการตัดสินใจของภาครัฐ มาจากความต้องการของประชาชนเป็นการเพิ่มประสิทธิผลของการทำงานและนำไปสู่การตรวจสอบของการ ดำเนินงานภาครัฐซึ่งเป็นแนวทางการสร้างระบบบริหารสังคมที่ดีนั่นเอง

องค์การบริหารการปกครองส่วนท้องถิ่นถือว่าเป็นรากฐานของการปกครองระบอบประชาธิปไตย ปัจจุบันองค์การบริหารส่วนท้องถิ่นมี 5 รูปแบบ ได้แก่ องค์การบริหารส่วนจังหวัด เทศบาล องค์การบริหาร ส่วนตำบล กรุงเทพมหานคร และเมืองพัทยา ซึ่งองค์การบริหารส่วนตำบลเป็นองค์กรที่อยู่ใกล้ประชาชน มากที่สุด ทำให้ประชาชนรู้สึกเป็นเจ้าของท้องถิ่น เนื่องจากประชาชนได้มีส่วนร่วมทางการเมืองการปกครอง เช่น การเลือกผู้บริหารองค์กรด้วยตนเองจากการเลือกตั้ง การได้รับการช่วยเหลือจากองค์การบริหาร ส่วนตำบล ของตน อย่างไรก็ตามปัญหาการมีส่วนร่วมของประชาชนต่อองค์การบริหารส่วนตำบลคือการขาดการมีส่วนร่วม โดยเฉพาะอย่างยิ่งในเขตการปกครองส่วนตำบล นอกจากการมีส่วนร่วมในการออกไปเลือกตั้งนายก องค์การบริหารส่วนตำบลหรือสมาชิกสภาแล้ว ประชาชนไม่ได้สนใจว่าผู้บริหารจะปฏิบัติหน้าที่อย่างไร หรือ เข้ามามีส่วนร่วมในการจัดทำแผนการพัฒนาตำบลอย่างไร (ไพสิฐ อภิชาโน, 2560)

บทความนี้จึงมีวัตถุประสงค์เพื่อมุ่งศึกษาปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนต่อการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบล อีกทั้งเพื่อนำเสนอข้อเสนอแนะและแนวทางการเสริมสร้างการมีส่วนร่วมของประชาชนต่อการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบล โดยเก็บข้อมูลและรวบรวมข้อมูลจากเอกสารในส่วนที่เกี่ยวข้องกับองค์การบริหารส่วนตำบล ตลอดจนข้อบังคับ อำนาจและหน้าที่ในส่วนที่เกี่ยวข้องกับองค์การบริหารส่วนตำบล และกล่าวถึงแนวคิดเกี่ยวกับการมีส่วนร่วม ความสำคัญของการมีส่วนร่วม ของประชาชนในระบอบประชาธิปไตย ทั้งนี้เพื่อเป็นแนวทางในการส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชน ต่อองค์การบริหารส่วนตำบล และนำไปพัฒนาต่อยอดการบริหารการมีส่วนร่วมของประชาชนต่อองค์การบริหารส่วนตำบลต่อไป

บทบาทขององค์การบริหารส่วนตำบล

องค์การบริหารส่วนตำบล เป็นองค์กรส่วนท้องถิ่นที่จัดตั้งขึ้นตามพระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ.2537 (แก้ไขเพิ่มเติม พ.ศ.2546) องค์การบริหารส่วนตำบล คือรูปธรรมของการกระจายอำนาจรัฐไปสู่ประชาชน เพื่อให้ประชาชนได้มีส่วนร่วมในการปกครองและพัฒนาท้องถิ่นของตน อีกทั้งยังให้ประชาชนได้มีโอกาสเรียนรู้การบริการจัดการ การแก้ไขปัญหา และตอบสนองความต้องการของประชาชนได้ (วสันต์ จันทกร และ สิทธิชัย ตันศรีสกุล, 2560) เป็นองค์การส่งเสริมการปกครองตามระบอบประชาธิปไตย เนื่องจากผู้บริหารท้องถิ่นต้องมาจากการเลือกตั้งโดยราษฎรโดยตรง ซึ่งเป็นตัวแทนของประชาชนในตำบลในการดำเนินงาน การจัดระบบการบริการสาธารณะ การใช้ทรัพยากร (วรรณ ลุ่งบ้าน, 2562) รวมถึงการพัฒนาคุณภาพชีวิต และการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมของท้องถิ่นด้วย (รัฐ กัญภัย และธรรมนิศย์ วรรณภรณ์, 2558) โดยให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ วางแผนยุทธศาสตร์การพัฒนาตำบล องค์การบริหารส่วนตำบลมีความสำคัญต่อชุมชนซึ่งเป็นองค์กรพื้นฐานของท้องถิ่น ในทางทฤษฎีมีความเชื่อว่าองค์การบริหารส่วนตำบลมีแนวโน้มว่าจะมีศักยภาพในการพัฒนาชุมชนสูง เนื่องจากเป็นองค์กรที่อยู่ใกล้ชิดกับประชาชน และทรัพยากรต่าง ๆ ในชุมชน จึงต้องรู้ถึงปัญหา แนวทางการแก้ปัญหา ที่จะพัฒนาชุมชนให้ก้าวหน้า (วิรัช วิรัชนิภาวรรณ, 2536 ; ธีรัตน์ แทนสกุล, กันตภณ หนูทองแก้ว, สุปรียา ชำนาญพุฒิพร, ญัฐพงษ์ ญาณเมธี, และนัฐพงษ์ สิริสุวณโณ, 2563) อย่างไรก็ตามการดำเนินกิจการใด ๆ เพื่อประโยชน์ของประชาชนในตำบล องค์การบริหารส่วนตำบลต้องทราบล่วงหน้าเพื่อพิจารณา ลงความเห็นถึงความเหมาะสม (วิชาญ ฤทธิธรรม, วีรศักดิ์ บำรุงตา, 2564) ทั้งนี้เพื่อตามระเบียบ และผู้รับผิดชอบในการดำเนินกิจการของตำบล

กฎหมายว่าด้วยการจัดระเบียบบริหารของตำบล จากเว็บไซต์ของสำนักงานคณะกรรมการมาตรฐานการบริหารงานบุคคลส่วนท้องถิ่น (2565) ระบุว่า มาตราที่ 22 บัญญัติไว้ว่า สภาตำบลมีอำนาจหน้าที่ในการพัฒนาตำบลตามแผนงานโครงการ และงบประมาณของสภาตำบล เสนอแนะส่วนราชการในการบริหารราชการและพัฒนาตำบล ปฏิบัติหน้าที่ของคณะกรรมการตำบลตามกฎหมายว่าด้วยลักษณะปกครองท้องถิ่น

และหน้าที่อื่นตามที่กฎหมายกำหนด ในมาตราที่ 23 ภายใต้ข้อบังคับตามกฎหมาย สภาตำบลจะดำเนินกิจการภายในตำบล มีดังต่อไปนี้ คือ (1) จัดให้มีน้ำเพื่ออุปโภค บริโภค และการเกษตร (2) จัดให้มีและบำรุงรักษาทางน้ำ ทางบก (3) จัดให้มีและรักษาทางระบายน้ำและรักษาความสะอาดของถนน ทางน้ำ ทางเดินและที่สาธารณะรวมทั้งกำจัดขยะมูลฝอยและสิ่งปฏิกูล (4) คุ้มครองดูแลและบำรุงรักษาทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม (5) บำรุงและส่งเสริมการประกอบอาชีพของราษฎร และ (6) ส่งเสริมการพัฒนาสตรี เด็ก เยาวชน ผู้สูงอายุ และผู้พิการ

บทบาทตามยุทธศาสตร์ขององค์การบริหารส่วนตำบล

รัฐบาลได้กำหนดวิสัยทัศน์ในกรอบยุทธศาสตร์ระยะ 20 ปี พ.ศ.2560-2579 ไว้ว่า ประเทศไทยมีความมั่นคง มั่งคั่ง ยั่งยืน เป็นประเทศที่พัฒนาแล้ว ด้วยการพัฒนาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง และกำหนดยุทธศาสตร์ชาติที่จะใช้เป็นกรอบแนวทางการพัฒนา ประกอบด้วย 6 ยุทธศาสตร์ อีกทั้งรัฐบาลได้มีนโยบายการปฏิรูปเศรษฐกิจของประเทศที่ขับเคลื่อนด้วยนวัตกรรม ซึ่งองค์การบริหารส่วนท้องถิ่น อย่างองค์การบริหารส่วนตำบล (อบต.) เองต้องปรับแนวทางการปฏิบัติงานให้สอดคล้องกับนโยบายดังกล่าว ซึ่งองค์การบริหารส่วนตำบลมีบทบาทตามยุทธศาสตร์ (องค์การปกครองส่วนท้องถิ่นจังหวัดชลบุรี, 2564) (องค์การบริหารส่วนตำบลขามเปี้ย, 2565) ดังนี้ (1) ยุทธศาสตร์การพัฒนาด้านโครงสร้างพื้นฐาน สาธารณูปโภคและสาธารณูปการ มีแนวทางเพื่อการพัฒนาด้านการคมนาคม การขนส่งทั้งทางบกและทางน้ำแล้วยังพัฒนาเส้นทางคมนาคมภายในท้องถิ่นและเชื่อมระหว่างท้องถิ่นเพื่อความสะดวกในการเดินทาง และมีความปลอดภัยจากการใช้บริการทางบกและทางน้ำ (2) ยุทธศาสตร์การพัฒนาด้านสังคมและส่งเสริมคุณภาพชีวิต เพื่อการพัฒนาสังคมและส่งเสริมชีวิตของบุคคลในท้องถิ่นเป็นเป้าหมายสำคัญขององค์การบริหารส่วนตำบล ซึ่งองค์กรมีแนวทางการพัฒนาด้านการส่งเสริมคุณภาพชีวิตและการแก้ไขปัญหาสังคม ไม่ว่าจะเป็นปัญหาสุขภาพจิต การลักขโมย การว่างงานของคนในชุมชน โดยบทบาทขององค์การบริหารส่วนตำบล คือ ส่งเสริมการศึกษา การศึกษาและการเรียนรู้ให้คนในชุมชน นอกเหนือจากนี้การส่งเสริมอาชีพและการดำเนินงานตามแนวปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง เป็นอีกหนึ่งบทบาทที่ช่วยส่งเสริมคุณภาพชีวิต อีกทั้งยังมีการส่งเสริมการสาธารณสุข สวัสดิการสังคม สวัสดิการชุมชนและนันทนาการ (3) ยุทธศาสตร์การพัฒนาด้านการจัดระเบียบชุมชน/สังคม และการรักษาความสงบเรียบร้อย ความปลอดภัยของคนในท้องถิ่นเป็นปัจจัยที่ประชาชนควรจะได้รับจากองค์กรอย่างมั่นคง องค์กรมีบทบาทในการส่งเสริมการรักษาความสงบเรียบร้อยและการป้องกันบรรเทาสาธารณภัยให้แก่ประชาชนเมื่อเกิดเหตุฉุกเฉินและทุกเมื่อที่ประชาชนต้องการ การพัฒนางานด้านการสร้างความเข้มแข็งชุมชน การจัดระเบียบชุมชน การจัดตั้งกลุ่มพลังประชาชนใช้รูปแบบชุมชนเข้มแข็ง จึงเป็นสิ่งสำคัญในการรักษาความสงบเรียบร้อยของชุมชน และอีกเช่นกันการสร้างจิตสำนึกของชุมชน

ปลูกฝังอุดมการณ์ให้คนในชุมชนรู้จักการจัดระเบียบ เป็นบทบาทตามยุทธศาสตร์ขององค์การบริหารส่วนตำบล (4) ยุทธศาสตร์การพัฒนาด้านการวางแผน การส่งเสริมการลงทุนพาณิชย์ยกรรม

องค์การบริหารส่วนตำบลมีบทบาทในการพัฒนา สนับสนุนและส่งเสริมอาชีพ การสร้างงาน และสร้างรายได้ให้กับประชาชน เพื่อให้ประชาชนได้มีชีวิตที่ดีขึ้น มีรายได้ในการดำรงชีวิตประจำวัน อีกทั้งยังต้องมีการปรับปรุง พัฒนาการรับรู้ข้อมูลข่าวสารของประชาชน เพื่อให้ข่าวสารได้เผยแพร่สู่ประชาชนอย่างทั่วถึงและรวดเร็วขึ้น เพื่อให้ประชาชนได้รับบริการตามยุคสมัย องค์การยังมีบทบาทในการปรับปรุง พัฒนาและจัดให้มีเครื่องมือ เครื่องใช้และสถานที่ปฏิบัติงานให้ทันสมัย สะดวกเอื้ออำนวยต่อการให้บริการประชาชน (5) ยุทธศาสตร์การพัฒนาด้านการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม องค์การบริหารส่วนตำบล มีแนวทางการพัฒนาการบริหารจัดการขยะมูลฝอย โดยการบริการรถเก็บขยะให้เข้าถึงทุกหมู่บ้านของตำบล ส่งเสริมแหล่งท่องเที่ยวเชิงธรรมชาติเพื่ออนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมในเขตปกครองส่วนตำบล ส่งเสริมภาคการเกษตรและการส่งเสริมอาชีพ ทั้งนี้เพื่อให้ประชาชนได้มีรายได้และพัฒนาเศรษฐกิจระดับตำบล และ (6) ยุทธศาสตร์การพัฒนาด้านศิลปะ วัฒนธรรม ประเพณีและภูมิปัญญาท้องถิ่น ศิลปะ วัฒนธรรม ประเพณีและภูมิปัญญาเป็นสิ่งที่อยู่กับประชาชนในท้องถิ่นมาช้านาน องค์การบริหารส่วนตำบล มีบทบาทส่งเสริม อนุรักษ์สิ่งเหล่านี้ให้คงอยู่กับชุมชนเพื่อความคงความเป็นเอกลักษณ์ของชุมชนในตำบล

ปัจจัยการมีส่วนร่วมของประชาชนในเขตองค์การปกครองส่วนตำบล

ความหมายของการมีส่วนร่วมของประชาชนเปลี่ยนแปลงไปตามบริบททางสังคมและการเมือง ในอดีตการมีส่วนร่วมของประชาชนมักหมายถึงการการมีส่วนร่วมทางการเมือง โดยเบนความสำคัญให้กับ การไปใช้สิทธิเลือกตั้ง แต่ในปัจจุบันสังคมให้ความสำคัญกับประชาธิปไตยที่ประชาชนปกครองตนเอง ดังนั้นความหมายของการมีส่วนร่วมของประชาชนจึงมีขอบเขตกว้างขึ้น

อรทัย ก๊กผล (2552) ได้ให้ความหมาย การมีส่วนร่วมของประชาชนว่า การที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเปิดโอกาสให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการกำหนดนโยบาย กระบวนการบริหารและตัดสินใจของท้องถิ่น

ถวิลวดี บุรีกุล ให้ความหมาย การมีส่วนร่วมของประชาชนว่า การเปิดโอกาสให้ประชาชนมีสิทธิในกระบวนการนโยบายสาธารณะทั้งในด้านการให้และการรับรู้ข้อมูลข่าวสาร การให้ข้อเสนอแนะ การร่วมตัดสินใจ ทั้งในขั้นตอนการริเริ่มนโยบาย ตลอดจนการติดตามและประเมินผลตามนโยบายแผนงานโครงการ (; วิชาญ ฤทธิธรรม, พุทผจญกร สิทธิ, และโพชนม์ จันทร์โพธิ์, 2564)

Holdar and Zakharchenko (2002 ; สุธิดา พัฒนศรีวิเชียร, 2562) นิยามการมีส่วนร่วมว่า คือการหาทางออกของปัญหาที่มีผลกระทบต่อการใช้ชีวิตประจำวัน ซึ่งการมีส่วนร่วมของประชาชนควรสร้างให้เป็นส่วนหนึ่งของชีวิตประจำวัน ไม่ใช่การมีส่วนร่วมในบางโอกาสเท่านั้น

โดยพื้นฐานการมีส่วนร่วมเป็นการเปิดโอกาสให้ประชาชนได้มีส่วนร่วมรับรู้เสนอความเห็นในการคิดริเริ่ม การพิจารณาตัดสินใจ และร่วมรับผิดชอบในเรื่องต่าง ๆ ของนโยบายพัฒนาท้องถิ่นในการได้รับประโยชน์จากการบริการ การบริหารขององค์การบริหารส่วนท้องถิ่น และยังมีส่วนร่วมในการประเมินผลโครงการต่าง ๆ ของท้องถิ่น อย่างไรก็ตามการมีส่วนร่วมของประชาชนเป็นการมีส่วนร่วมด้วยความสมัครใจ การมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนหรือการมีส่วนร่วมของประชาชนต่อองค์การบริหารส่วนตำบลนั้นมีความเกี่ยวข้องทางด้านจิตใจและอารมณ์ (ลิตธิธันท์ วารุณสหรัชภณ, 2559) ความรู้สึกนึกคิดที่อยู่ในจิตใจของบุคคล และความรู้สึกนึกคิดนี้เป็นแนวทางหรือรูปแบบของแต่ละบุคคลที่จะใช้ในการประเมินเหตุการณ์หรือการรับรู้ นโยบายพัฒนาท้องถิ่นของบุคคลนั้น ดังนั้นการมีส่วนร่วมของประชาชนต่อการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบลนั้นเป็นการกระตุ้นให้ประชาชนตระหนักถึงสถานการณ์ของตนเอง ก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลง การพัฒนาของท้องถิ่นนั้น ๆ

จากการสังเคราะห์เอกสารทางวิชาการพบว่า ปัจจัยการมีส่วนร่วมของประชาชนในเขตองค์การปกครองส่วนตำบล มีดังต่อไปนี้

(1) ปัจจัยด้านบุคคล

(1.1) ปัจจัยส่วนบุคคลที่แตกต่างกัน มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมในการปกครองส่วนท้องถิ่นที่แตกต่างกัน ไม่ว่าจะเป็นด้านอายุ จากการศึกษการมีส่วนร่วมของประชาชนในส่วนการปกครองส่วนท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลในคลองบางปลากด จังหวัดสมุทรปราการ พบว่า บุคคลที่มีอายุมากกว่าจะมี ส่วนร่วมในการปกครองส่วนท้องถิ่นมากกว่าคนที่มีอายุน้อย (กมล เข็มนาจิตร, 2557) ปัจจัยส่วนบุคคล ที่แตกต่างกันด้านเพศ ระยะเวลาอาศัย ระดับการศึกษา และรายได้ต่อเดือน มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมในการปกครองส่วนท้องถิ่นที่แตกต่างกัน จากการศึกษาของ จะเร ตุงแก้ว, สุรียา สรียอ, และธีรวัฒน์ อนาวิโล (2561) และวรรณภา ลุ่งบ้าน (2562) ที่ศึกษาถึงปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมในหลาย ๆ พื้นที่ ที่อาจมีความแตกต่างกันในบริบท แต่ผลการศึกษาสรุได้ว่า ประชาชนที่มีปัจจัยส่วนบุคคลต่างกัน จะมีการมีส่วนร่วม ที่แตกต่างกัน

(1.2) ความรู้ความเข้าใจเรื่องการปกครองส่วนท้องถิ่น การมีส่วนร่วมของประชาชนจะเกิดขึ้นได้เมื่อประชาชนมีความตระหนักทางการเมืองการปกครองและการตื่นตัวทางการเมืองเสียก่อน จากการศึกษาพบว่า ประชาชนส่วนใหญ่ยังขาดความรู้ความเข้าใจในเรื่องของการปกครองท้องถิ่น ไม่รู้จักบทบาทหน้าที่ของตน และขององค์การบริหารส่วนตำบลดีพอ เป็นผลให้เขตการปกครองนั้นไม่มีการเจริญก้าวหน้า (อภิัญญา ฉัตรช่อฟ้า, 2563) ในทางกลับกัน การศึกษาของ กมล เข็มจิตร (2557) พบว่าประชาชนมีความรู้ความเข้าใจเรื่องการปกครองส่วนท้องถิ่นน้อย แต่ประชาชนมีความพึงพอใจที่จะมีส่วนร่วมในการปกครองส่วนท้องถิ่น

(2) ปัจจัยด้านชุมชน

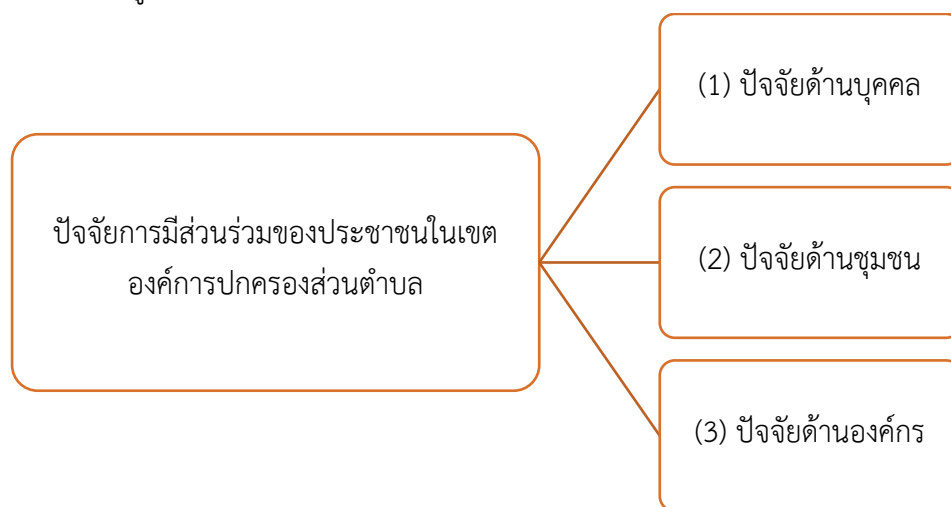
(2.1) ด้านการรับรู้ข่าวสาร มีผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการปกครองส่วนท้องถิ่น เนื่องจากข่าวสารเป็นการแจ้งให้ประชาชนได้รับรู้การทำงานขององค์การบริหารส่วนท้องถิ่นหรือตำบล โดยการรับรู้ข่าวสารเป็นปัจจัยส่งเสริมทำให้ประชาชนมีส่วนร่วมในกิจกรรมต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นจากการปกครองส่วนตำบล จากการศึกษาของ จุติมา พันธุ์ช่วง (2559) เรื่องปัจจัยที่ส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาสามปีขององค์การบริหารส่วนตำบลทุ่งค่าย อำเภอย่านตาขาว จังหวัดตรัง พบว่าองค์การควรมีบทบาทในการกระตุ้น ส่งเสริมและสนับสนุนความสะดวกแก่ประชาชนเพื่อให้ได้รับข้อมูลข่าวสารต่างๆได้อย่างทั่วถึงทุกพื้นที่ของชุมชนและมีการบริการให้ข้อมูลแก่ประชาชนเพื่อเข้าใจง่ายขึ้นและมีสิทธิเข้ามามีส่วนร่วม แสดงความคิดเห็นถึงข้อมูลข่าวสารการพัฒนาท้องถิ่นอย่างสะดวก

(2.2) ด้านความรู้สึกเป็นเจ้าของ การมีความสัมพันธ์ที่ดีกับเพื่อนบ้านและมีความอบอุ่น ในท้องถิ่นที่อาศัยอยู่ มีความรักความหวงแหนท้องถิ่น ร่วมอนุรักษ์ พัฒนา และเข้าร่วมกิจกรรมในการพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบล มีส่วนร่วมในการคิดหรือวางแผนเพื่อแก้ไขปัญหาของชุมชน และในการตัดสินใจ ในโครงการหรือกิจกรรมต่าง ๆ มากขึ้น ทั้งนี้ในการศึกษา พบว่าประชาชนมีความรู้สึกเป็นเจ้าของในกิจกรรมหรือโครงการต่าง ๆ ของชุมชนมีผลทำให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนาชุมชน (สุพจน์ แสงเงิน, 2541 ; กมล เข็มนาจิตร์, 2557) องค์การบริหารส่วนตำบลควรกระตุ้นจิตสำนึกความเป็นเจ้าของ โดยเปิดโอกาสให้ประชาชนได้มีส่วนร่วมในการคิดเพื่อแก้ไขปัญหาและตัดสินใจ (วารุต มาลาแวจันท์ และ วราภรณ์ เทพสัมฤทธิ์พร, 2559) มีส่วนร่วมลงมือปฏิบัติตามที่ตัดสินใจ มีส่วนร่วมในการแบ่งปันผลประโยชน์ และมีส่วนร่วมในการประเมินผลโครงการพัฒนาตำบล

(3) ปัจจัยด้านองค์กร

(3.1) ด้านความโปร่งใส องค์การบริหารส่วนตำบลต้องปฏิบัติหน้าที่ด้วยความซื่อสัตย์ สุจริตและตรงไปตรงมา องค์การควรมีระบบช่องทางในการฟ้องร้อง การเปิดเผยข้อมูลที่จำเป็นและเชื่อถือได้ในการดำเนินงานให้ประชาชนได้รับทราบและสามารถเข้าถึงข้อมูลข่าวสารได้อย่างสะดวก โดยให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการตรวจสอบและจัดวางระบบในการเข้าถึงข้อมูลได้ง่ายให้แก่ประชาชน การศึกษาเรื่องการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาท้องถิ่น : ศึกษาเฉพาะกรณีองค์การบริหารส่วนตำบลหนองแฝก อำเภอสารภี จังหวัดเชียงใหม่ ผลการวิจัยพบว่า ประชาชนมีความสนใจไปใช้สิทธิในการเลือกตั้งผู้นำขององค์การบริหารส่วนตำบล สนใจตรวจสอบการทุจริตประพฤติมิชอบ เข้าร่วมฟังการประชุมสภาท้องถิ่น การจัดทำแผนพัฒนาสำหรับด้านแนวทางการพัฒนาท้องถิ่นอยู่ในเกณฑ์ระดับดีมาก (เครือวัลย์ สืบอายุ, 2550 ; ธนภฤต โพธิ์เงิน, 2563) ทั้งนี้สามารถกล่าวได้ว่า การที่องค์กรเปิดช่องทางให้ประชาชนได้ตรวจสอบ ประเมินผล รับรู้การดำเนินงานอย่างโปร่งใส เป็นปัจจัยส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชนในการปกครององค์การบริหารส่วนตำบล

(3.2) ด้านภาวะผู้นำ องค์การบริหารส่วนตำบลถือว่าเป็นผู้นำของตำบล ซึ่งมีผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการปกครองส่วนตำบล เนื่องจากผู้นำชุมชนนั้นมีผลต่อการคงอยู่ ความเจริญ หรือการล่มสลายของชุมชน ตลอดจนการสร้างความสำเร็จก้าวหน้าในด้านต่าง ๆ ของชุมชน ผู้นำทำให้ประชาชน มีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น มีความปลอดภัย โดยผู้นำสามารถช่วยเหลือเมื่อประชาชนเดือดร้อน ทำให้ประชาชน ในท้องถิ่นเกิดความเชื่อมั่นเคารพนับถือ เป็นแรงจูงใจทำให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการปกครองท้องถิ่น (เกศสุตา โภคานิตย์ และกีฬา หนูยศ, 2560)

แผนภาพที่ 1 ปัจจัยการมีส่วนร่วมของประชาชนในเขตองค์การปกครองส่วนตำบล

ที่มา : สังเคราะห์โดยผู้เขียน

ดังนั้นองค์การบริหารส่วนตำบลเป็นองค์กรหลักที่สามารถกระตุ้นและเป็นปัจจัยส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชนเนื่องจากเป็นผู้นำการพัฒนาของตำบล อย่างไรก็ตามการมีส่วนร่วมของประชาชนยังขึ้นอยู่กับปัจจัยส่วนบุคคล ปัจจัยด้านชุมชน และปัจจัยด้านองค์กร การรับข่าวสารขององค์การบริหารการปกครองส่วนตำบล

บทสรุป

การมีส่วนร่วมของประชาชนเป็นการประสานสัมพันธ์ระหว่างภาครัฐกับประชาชนเพื่อสร้างความเข้าใจร่วมกัน และพัฒนานโยบาย การบริการสาธารณะให้เกิดประโยชน์สูงสุดแก่ประชาชน โดยเปิดโอกาสให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการวางแผน การตัดสินใจ การดำเนินการ การรับผลประโยชน์ การติดตามประเมินผล เพื่อให้ประชาชนได้มีกำหนัดเป็นอยู่ที่ดี มีอาชีพ และรายได้สูงขึ้น รวมถึงต้องการให้มีการแลกเปลี่ยนในด้านอื่น ๆ ให้ดีขึ้นกว่าเดิม เนื่องจากกระบวนการปรึกษาหารือกับสาธารณชนจะช่วยสร้างความกระจ่างให้กับวัตถุประสงค์และความต้องการ จะช่วยให้ได้ข้อมูล และยังช่วยให้เกิดทางเลือกใหม่ทำให้การตัดสินใจดำเนินโครงการหนึ่งได้อย่างรอบคอบและได้รับการยอมรับมากขึ้น โดยเฉพาะการตัดสินใจที่กระทบกับประชาชนโดยตรง อย่างไรก็ตามเจ้าหน้าที่ภาครัฐและประชาชนยังขาดความรู้เกี่ยวกับแนวคิดและความสำคัญของการมีส่วนร่วมของประชาชน รวมทั้งข่าวสารและการประสานสัมพันธ์ให้เข้ามามีส่วนร่วมไม่ทั่วถึง เป็นปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อการมีส่วนร่วมของประชาชน

เอกสารอ้างอิง

- กมล เข็มนาจิตร์. (2557). ปัจจัยที่มีผลกระทบต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการปกครองส่วนท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบล จังหวัดเพชรบูรณ์. *วารสารวิชาการมหาวิทยาลัยธนบุรี*, 8 (17), 81-89.
- เกตุสุดา โภคานิตย์ และกัฬษา หนุยศ. (2560). บทบาทผู้นำในการพัฒนาท้องถิ่น กรณีศึกษานายกองค์การบริหารส่วนตำบลนาเสียว อำเภอมะนัง จังหวัดชัยภูมิ. *วารสารสันติศึกษาปริทรรศน์ มจร*, 6 (ฉบับพิเศษ), 66-79.
- เครือวัลย์ สืบอ้าย. (2550). การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาท้องถิ่น: ศึกษาเฉพาะ กรณีองค์การบริหารส่วนตำบลหนองแฝก อำเภอสารภี จังหวัดเชียงใหม่. สารนิพนธ์ศาสตรมหาบัณฑิต สาขารัฐศาสตร์. มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย
- จะเร ตุงแก้ว, สุริยา สร้อย, และธีรวัฒน์ อนุาวิโล. (2561). การมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารงานองค์การบริหารส่วนตำบล สำนักแก้ว อำเภอสะเดา จังหวัดสงขลา. *วารสารสหวิทยาการมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์*, 4 (3), 924-938.
- จตุมา พันธุ์ช่วง. (2559). ปัจจัยที่ส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาสามปีขององค์การบริหารส่วนตำบลทุ่งค่าย อำเภอย่านตาขาว จังหวัดตรัง. *วารสารวิชาการมหาวิทยาลัยราชภัฏภูเก็ต*, 12 (1), 1-20.
- ณัฐมลกานต์ ไชยวิมลศิริ, คงฤทธิ์ แข็งแรง, และสุนทร ชนศิลป์พิชิต. (2561). การส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชนในการปกครองท้องถิ่น. *วารสารชัยภูมิปริทรรศน์*, 1 (2), 1-10.
- ดาวณา เกตุทอง. (2563). การกระจายอำนาจสู่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น. *วารสาร มจร เพชรบุรี*, 3 (2), 47-57.

- ถวิลวดี บุรีกุล. (2552). การมีส่วนร่วม แนวคิด ทฤษฎีและกระบวนการ. (พิมพ์ครั้งที่ 5). กรุงเทพฯ : สถาบันพระปกเกล้า.
- ธนภุต โพธิ์เงิน. (2563). ปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตจังหวัดปทุมธานี. *วารสารสังคมศาสตร์และมนุษยวิทยาเชิงพุทธ*, 5 (10), 181-195.
- ธีรัตน์ แทนสกุล, กันตภณ หนูทองแก้ว, สุปรียา ชำนาญพุมพิพร, และณัฐพงษ์ สิริสุวรรณโณ. (2563). การปฏิบัติการในอำนาจหน้าที่ขององค์การบริหารส่วนตำบลกะเปียด อำเภอดงหลวง จังหวัดนครศรีธรรมราช. *วารสารสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์วิทยาเชิงพุทธ*, 5 (2), 350-363.
- ประหยัด หงษ์ทองคำ. (2546). *การปกครองท้องถิ่นไทย*. กรุงเทพฯ: พีรพัฒนา.
- ไพสิฐ อภิชาโน. (2560). การมีส่วนร่วมของประชาชนที่มีต่อการบริหารงานขององค์การปกครองส่วนท้องถิ่นในอำเภอเมืองปาน จังหวัดลำปาง. *วารสารบัณฑิตวิทยาลัย*, 12 (2), 69-80.
- รัฐ กันภัย และธรรมนิศย์ วราภรณ์. (2558). การรับรู้ข่าวสารและการมีส่วนร่วมของประชาชนที่ส่งผลต่อการพัฒนาท้องถิ่นในเขตองค์การบริหารส่วนตำบล จังหวัดภาคตะวันตกตอนล่าง. *Veridian E-Journal, Silpakorn University*, 8 (1), 1075-1088.
- วรรณ ลุ่งบ้าน. (2562). การมีส่วนร่วมของประชาชนที่มีต่อการจัดทำแผนยุทธศาสตร์การพัฒนาท้องถิ่นองค์การบริหารส่วนตำบลเขาถ่าน อำเภอนาทม จังหวัดสุราษฎร์ธานี. *วารสารพุทธสังคมวิทยาปริทรรศน์*, 4 (2), 71-91.
- วสันต์ จันทจร และสิทธิชัย ต้นศรีสกุล. (2560). การมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารงานองค์การบริหารส่วนตำบลหนองจิก อำเภอศรีป้อม จังหวัดมหาสารคาม. *วารสารการเมืองการปกครอง*, 7 (8), 88-100.
- วารุต มาลาแวจันทร์ และวราภรณ์ เทพสัมฤทธิ์พร. (2559). แนวทางการส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาท้องถิ่น องค์การบริหารส่วนตำบลเชิงทะเล อำเภอถลาง จังหวัดภูเก็ต. *วารสารวิชาการมหาวิทยาลัยราชภัฏภูเก็ต*, 12 (1), 103-122.
- วิชาญ ฤทธิธรรม และวีรศักดิ์ บำรุงตา. (2564). องค์การบริหารส่วนตำบล: บริบททั่วไป, สภาพปัญหาและแนวคิดที่ควรปฏิรูป. *วารสารมหาจุฬานาครธรรมศาสตร์*, 8 (5), 1-16.
- วิชาญ ฤทธิธรรม, พุฒจักร สิทธิรม และโพชนม์ จันทร์โพธิ์. (2564). การมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารงานของเทศบาลนครสกลนคร. *วารสารมหาจุฬานาครธรรมศาสตร์*, 8 (5), 27-41.
- วิรัช วิรัชนิภาวรรณ. (2536). *การบริหารงานพัฒนาชนบท การพัฒนาขีดความสามารถในการบริหารงานพัฒนาสภาตำบล: สาเหตุและแนวทางแก้ไข*. กรุงเทพฯ: โอเดียนสโตร์.

- สำนักงานคณะกรรมการมาตรฐานการบริหารงานบุคคลส่วนท้องถิ่น. (2565). *พระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ. 2537 (และที่แก้ไขเพิ่มเติมจนถึงฉบับที่ 3 พ.ศ. 2542)*. [Online] สืบค้นเมื่อ 10 มกราคม 2565 จาก <http://www.local.moi.go.th/law28.htm>
- สิทธิ์ธัญช์ วารุณสหรัชภณ. (2559). *การมีส่วนร่วมของประชาชนต่อการบริหารงานปกครองส่วนท้องถิ่น องค์การบริหารส่วนตำบลตลาดจินดา อำเภอสามพราน จังหวัดนครปฐม (รายงานการวิจัย)*. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- สุจิตา พัฒนศรีวิเชียร. (2562). พลังของการขับเคลื่อนขบวนการเคลื่อนไหวทางสังคมใหม่. *วารสารวิชาการมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา*, 27 (53), 132-155.
- สุพจน์ แสงเงิน. (2541). *การมีส่วนร่วมของโรงเรียนและชุมชนในกระบวนการพัฒนาชุมชนท้องถิ่น : ศึกษากรณีชุมชนแผ่นดินทองคอยรุดตักวา*. กรุงเทพฯ : สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัยแห่งชาติ (สกว.)
- องค์การบริหารส่วนตำบลขามเปี้ย. (2565). *แผนพัฒนาท้องถิ่น (พ.ศ.2651-2665) โดยองค์การบริหารส่วนตำบลขามเปี้ย อำเภอโพธิ์ชัย จังหวัดร้อยเอ็ด*. [Online] สืบค้นเมื่อ 17 มกราคม 2565 จาก http://www.abt.in.th/_files_aorbortor/010845/data/010845_1_20210419-161254.pdf
- องค์การปกครองส่วนท้องถิ่นจังหวัดชลบุรี. (2564). *ยุทธศาสตร์การพัฒนาขององค์การปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตจังหวัดชลบุรี (พ.ศ.2566-2570)*. สืบค้นเมื่อ 17 มกราคม 2565 จาก <https://www.chon.go.th>
- อภิญา ฉัตรช่อฟ้า. (2563). การเมืองกับการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชน. *วารสารมหาจุฬา นาค* *รธรรมสาร*, 7 (7), 1-11.
- อรทัย กิกผล. (2552). *คู่มือการมีส่วนร่วมของประชาชนสำหรับผู้บริหารท้องถิ่น: แนวคิดการมีส่วนร่วมของประชาชน (พิมพ์ครั้งที่ 1)*. สำนักพิมพ์สถาบันพระปกเกล้า.
- Holdar, G.G., & Zakharchenko, O. (eds) (2002) *Citizen participation in central and eastern Europe: A catalyst for reform and a monitor of progress*. Kyiv, Ukraine: iMedia Ltd.